

UNIVERSITETET I OSLO

DET HUMANISTISKE FAKULTET

Eksamen i EXPHIL03 hausten 2015 – sjølvstudiumsvarianten

Tysdag 1. desember - kl. 09.00-13.00 (4 timar)

Du finn heile oppgavesettet på to sider.

Det er ikkje lov å bruke hjelpemiddel.

Du må svare på ei oppgåve frå del I og ei oppgåve frå del II.

Del I: Filosofi- og vitskapshistorie

Anten:

Kant

I verket *Grunnlegging til Moralens Metafysikk* skriv Immanuel Kant følgjande: *Det er plikt å gjøre godt mot andre der man kan, og dessuten finnes det mange sjeler som er så deltagende anlagt at de endog uten slike motiver som forfengelighet eller egennytte finner indre tilfredsstillelse i å spre glede rundt seg, og som fryder seg over å finne andre tilfreds som et resultat av hva de har gjort mot dem. Men jeg vil hevde at i et slikt tilfelle vil en handling av dette slag, hvor pliktmessig og tiltalende den enn er, likevel ikke ha noen moralsk verdi.*

Kva meiner Kant må til for at ei handling skal ha moralsk verdi? Forklar kvifor han meiner at etikken ikkje kan vere forankra i ønsket om å spreie glede rundt seg. Gjer bruk av omgrepa lykke, plikt, vørndnad, den gode viljen og det kategoriske imperativ i svaret på ditt.

Eller:

Aristoteles

Gjer greie for omgrepa form og stoff hos Aristoteles. Aristoteles knyter desse omgrepa til respektive høve og røyndom. Forklar kva han meiner med det. Aristoteles skil vidare mellom fire ulike årsakstypar. Vis ved eksempel korleis han meiner desse gjer det mogleg å forklare korleis respektive ein artefakt og eit levande vesen blir til. Hume meiner det berre er éin av desse forklaringstypane som er epistemologisk relevant. Kva for ein? Gjer på bakgrunn av dette kort greie for Humes årsaksanalyse.

Del II: Etikk

Anten:

Fried og Smart

Gjer greie for den betydinga Fried i etikken sin gjev intensjonane til ein aktør og for kor viktig det er å kunne skilje mellom verknader og biverknader. J.J.C. Smart er meir oppteken av at handlingar skal vere rette enn at dei skal vere intenderte. Forklar kva Smart meiner avgjer om ei handling er rett eller galen og kva som gjer ei handling rasjonell eller irrasjonell. Når opptre ein aktør godt, ifølgje Smart?

Eller:

Ulike syn på abort

Gjer greie for det dydsetiske synet til Hursthouse på abort og kontrastér dette med det konsekvensialistiske abortsynet til Peter Singer. Judith Jarvis Thomson har eit feministisk syn på abort; eit perspektiv som kjem til syne i tankeeksperimentet hennar om ein fiolinist og fanklubben hans. Gjer greie for dette tankeeksperimentet og for korleis ho meiner dette kan hjelpe oss å avgjere om abort er rett eller gale.